

Zaterdag,

2 September.

OFFICIEEL GEDEELTE.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal van
Nederlandsch Indië is:

OP VERZOEK EERVOEL UIT ZR. MS. MILITAIRE DIENST ONTSLAGEN:
De tweede luitenant der artillerie, *H. W. Palm*.

Advertentie.

Ingevolge daartoe bekomen last, wordt aan belanghebbenden bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal, de gewone maandelijksche audientie zal verleenen op Woensdag den 6den September 1843.

BUITENZORG,
den 31sten Aug. 1843.

De Adjudant van dienst.
GALLOIS.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, 1 September 1843.

Uit de laatstelijk ontvangen Nederlandsche dagbladen nemen wij nog het volgende over.

FRANKRIJK. De monniken te Chartres, beroemd wegens hunne vlijt en ervarenis in den tuinbouw, verschaffen aan hunne fruitboomen eene bijzondere vruchtbaarheid, onder andere daardoor, dat zij de takken der boomen, die traag in het dragen zijn, naar beneden trekken en eene soort van boog doen vormen, welks holte naar onderen gekeerd is. Door het minder snelle voortstroomen der sappen, hetwelk het gevolg is van deze handelwijze, worden de twijgen er toe gebracht, om bloesemknoppen te doen uitbotten. Ook in de koninklijke boomgaarden te Versailles is deze manier reeds lang in gebruik, daar men er de als piramiden en als dwergstammen groeiende vruchtboomen niet meer snoeit: maar de takken op de hierboven beschreven wijze naar den grond buigt. De beroemde boomkweker *Szalange Bodin* wascht zijne vruchtboomen met eene loog van potasch; men beweert, dat niet alleen het aanzetten van mos als anderzins, de ziekten der boomen voorkomt, gelijk ook het ongedierte te keer gaat, maar daarenboven aan de boomen eene buitengewone weligheid en vruchtbaarheid bijzet.

— Den 3den Mei heeft er aan de versterkings-werken van het fort van den Mont-Valerien eene belangrijke instorting plaats gehad, waardoor men berekent dat tusschen de dertig en veertig arbeiders onder de aarde bedolven zijn geraakt. Men is dadelijk aan het opgraven gegaan, en eerst na veel arbeids is men er in geslaagd, twintig hunner op te delven, maar dertien van deze personen waren reeds lijken, en de zeven andere zwaar gewond; het opgraven wordt voortgezet en eerst na den afloop zal men met juistheid kunnen zeggen, hoe velen er de slagtoffers van dit ongeluk zijn geweest, want door eene toevalligheid weet men niet zeker, hoe veel arbeiders er zich ter plaatse bevonden.

— In Brest wordt het fregat *Sijrére* voor eene verre reis uitgerust. Het is denkelijk naar de Stille-Zuidzee bestemd, en moet den admiraal *Laplace*, die op de station van Rio Janeiro commandeert, aan boord nemen.

— Met de opening der ijzeren wegen naar Rouaan en naar Orleans wordt aan de paarden-posterij een nieuwe gevoelige slag toegebracht. Vele postmeesters hebben hun bedrijf reeds opgegeven, en dit belemmert degenen, die het nog willen voortzetten, in geene geringe mate. Zij hebben eene commissie benoemd, om haane belangen bij de verschillende ministerien voortestaan.

— De Gedeputeerden hebben nog anderhalf millioen verleend voor het gedenkteken op het graf van *Napoleon*, waarvan de kosten op een half millioen waren berekend. Men verlangt, dat het grootsch, en tevens zeer eenvoudig zal zijn, en geen ander opschrift zal voeren, dan 's Keizers voornaam.

— De Vereenigde staten versterken hun eskader in de Middellandsche zee. Twee lineschepen dier natie zijn bij Gibraltar voorbijgestevend, zich naar Mahon begevende, al-

waar zich nog een Amerikaansch lineschip, een fregat en eene korvet bevinden, waaruit het eskader der Vereenigde Staten bestaat. De geschillen met Marocco zijn ongetwijfeld niet vreemd aan deze zamentrekking van strijdkrachten.

ITALIE. Men meldt uit Rome, dat Z. H. de Paus voornemens is, om onderscheidene streken van zijne Staten, in de eerste plaats de zuidwestelijke provincien, te gaan bezoeken, ten einde in persoon de bestaande behoeften des lands te leeren kennen. Z. H. zou op dezen togt door eenige kardinalen, waaronder ook de thesaurier des Rijks, vergezeld worden.

— Onlangs is het kasteel Pozaillo, in de Provincie Noto, in de lucht gesprongen; een bliksemstraal had de kruidkamer getroffen, waarin 12 centenaars buskruid lagen. De stukken puin werden vijftien honderd voeten ver in het rond gestrooid en het dak eener kerk verbrijzeld; gelukkigerwijs was kort te voren de mis ten einde geloopt en derhalve de kerk ledig. Ten gevolge hiervan heeft men slechts twee slagtoffers van het ongeluk te betreuren, terwijl het, weinige oogenblikken vroeger gebeurd, waarschijnlijk aan honderden het leven zou gekost hebben.

— De courant van Milaan, van den 27sten April II., berigt dat den vorigen dag, op het oogenblik toen de Aarts-hertog, Onderkoning van Lombardye, van een toertje terugkwam, een lastdrager, *Giovanni Silenni* geheeten, terwijl hij den Prins een smeekschrift toereikte, bijna gelijktijdig hem in de zijde eenen steek toebragt met een klein stuk ijzer zonder snede en ook niet geslepen. Gelukkiglijk heeft de Onderkoning alleenlijk eene kneuzing (*meurtrissure*) bekomen, en men heeft in den dader iemand herkend, die sedert lang aan krankzinnigheid onderhevig was. Bij verschillende vroegere gelegenheden had die ongelukkige daden van denzelfden aard begaan.

ALGERIË. Uit Oran wordt, onder dagteekening van den 22sten April geschreven, dat *Abd-el-Kader*, wetende dat de Fransche troepen aan den kant van Cheliff bezig gehouden werden, onverhoeds ten zuidwesten van Mascara, aan het hoofd van een duizendtal ruiters verschenen is en in den, de Fransche zijde houdenden, stam van *Hachem-Garrabar*, veertig hoofden heeft doen afhouden. Er zijn dadelijk troepen tegen hem afgezonden, maar waarschijnlijk zal bij derzelve nadering niet afwachten. De schrik is groot onder de stammen en het is te vreezen dat deze beweging van het Arabisch Opperhoofd, de combinatiën, die tot het bezetten van Tenez en van de legerplaatsen van El-Esnam en van Trench vastgesteld waren, zal doen vervallen.

AMERIKA. Volgens ontvangen tijdingen uit Rio Janeiro tot 23 Maart maakte de Engelsche gezant, de Heer *Ellis*, zich gereed om te vertrekken. Zijne pogingen tot het sluiten van een handelstraktaat waren geheel mislukt en hij zou den 25sten zijn afscheidsgesprek bij den Keizer hebben. — In de kamer der gedeputeerden was het rapport der commissie van financiën onder behandeling, en algemeen geloofde men, dat de Braziliaansche regering eerlang eene nieuwe en aanzienlijke uitgift van papier zou bewerkstelligen. — De Russische consul te Rio, de Heer *Wallenstein*, had zich door middel van mes- of dolksteken in de borst van het leven beroofd.

— Uit de ontvangen tijdingen van Monte-Video blijkt, dat de generaal *Ignacio Oribe*, broeder van den president van dien naam, met *Rivera* op diens aftogt den 16den Februarij slaags was geraakt en hem een verlies van 250 dooden, 300 gevangenen en van al zijne wagens en bagaadje had toegebracht. De toestand van *Rivera* was allerhagchelijkst; intuschen hield Monte-Video zich nog staande.

De overland brievenmaal van Londen, dd. 6 Junij II. is den 7den Julij te Bombaj, den 8sten Augustus te Singapore en den 30sten derzelfde maand alhier ontvangen. Wij nemen daaruit het volgende over.

ENGELAND. Hare Koninklijke Hoogheid de jonge Prinses, tweede dochter van de Koningin en Prins *Albert*, is op den 2den Junij in de Koninklijke kapel van Buckingham gedoopt door den Aartsbisschop van Canterbury, bijgestaan door den Aartsbisschop van York, den bisschop van Londen en den bisschop van Norwich. De getuigen waren de Her-

zog van Cambridge, de Hertogin van Kent, de Prinses Sophia Mathilda en de Erf-groothertog van Mecklenburg Stralitz. De jonge Prinses ontving de namen, Alice Maud Mary.

— De heer Brunel is gelukkiglijk bevrijd geworden van het geldstuk, hetwelk hem, blijkens de vroeger medegedeelde berigten, door een noodlottig toeval in de longpijp geraakt was.

SPANJE. Het Madridsche dagblad van den 10den Mei maakt een decreet van den Regent bekend, houdende benoeming van de volgende Ministers: — de heer Lopez tot President van den raad en minister van justitie; de heer Aguilar tot minister van buitenlandsche zaken; Generaal Serrano tot minister van oorlog; de heer Frias tot minister van marine; de heer Ayllon tot minister van financiën en de heer Caballero tot minister van binnenlandsche zaken.

De heer Lopez las op den 11den Mei zijn programma aan de Kamer voor. Het behelst het volgende: — handhaving der Constitutie en eene strenge opvolging van het parlementair regt; ontwikkeling van nationalen voorspoed en, als een gevolg daarvan, de spoedige aanbieding eener wet op de ministeriële verantwoordelijkheid en eener amnestie voor staatsmisdaden sedert het einde van den burgeroorlog; geen invloed op de verkiezingen; geene meerdere krijgswetten; betere organisatie van de nationale militie, orde en verandering in het financieel stelsel; bespoediging van den verkoop der nationale eigendommen; handhaving en bevordering der vriendschappelijke betrekkingen met de vreemde mogendheden, voor zoo ver bestaanbaar met de waardigheid van Spanje.

— Het schijnt dat de Regent geweigerd heeft het ontslag van de generaals Linage en Zurbano te teekenen; waarop het ministerie Lopez deszelfs ontslag heeft aangeboden, hetwelk is aangenomen. Op den 20sten Mei belastte de heer Gomez Becerra, president van den senaat, zich onmiddellijk met de zamenstelling van een nieuw kabinet, waarbij de portefeuille van financiën zou worden toevertrouwd aan den heer Mendizabal. Het Congres ontwierp een adres aan den Regent, ten einde hem aan te bevelen om de amnestie uittevaardigen en de afgetreden ministers zijnen dank te betuigen. Het Congres verklaarde met algemeene stemmen (uitgezonderd drie) dat de afgetreden ministers, tot het laatste oogenblik, deszelfs vertrouwen waardig was. Dit leide tot de ontbinding der Cortes en tot eenige ongeregelde zaken zoo te Madrid als elders, die echter spoedig gedempt werden.

ALGERIE. De Hertog van Aumale, die eene expeditie tegen Abd-el-Kader heeft bijgewoond, schrijft op den 20sten Mei uit zijn legerkamp te Chabonnia het volgende aan den generaal du Bar: — „De Smala van Abd-el-Kader is genomen, zijne goederen geplunderd en zijne infanterie gedood of op de vlugt gedreven. Vier vlaggen, een kanon, twee treidwagens, en eenige andere wapenen, zijn in onze handen gevallen.” — De Smala is de naam dien men aan de tenten en de huiselijke inrigting van een hoofd met zijn gevolg geeft. De held zelf is het weder ontkomen.

Wij hebben nieuwsbladen van Macao tot den 29sten Julij, van Hongkong tot den 31sten dier maand en van Singapore tot den 11den Augustus II. ontvangen, waaraan wij vooreerst het volgende ontleenen.

CHINA. Bij gelegenheid van de uitwisseling der ratificatiën van het vredesverdrag, is bekend gemaakt, dat de hoofdstad van Engelsch-China zal zijn de stad Victoria.

— De *Friend of China* bevat eene Proclamatie en openbare bekendmakingen van Sir Henrij Pottinger, uitgevaardigd op den 22sten Julij II., met betrekking tot de uitwisseling der ratificatiën; terwijl almede is bekend gemaakt het tarief van inkomende en uitgaande regten voor den handel met China, benevens eene algemeene regeling volgens welke de Britsche handel zal gedreven worden in de vijf havens van Canton, Amoj, Fuchow, Ningpo en Shanghai. — Zekere heer Laij is benoemd tot Consul te Canton; de zaken zouden aldaar onmiddellijk begonnen worden. De andere havens kunnen niet geopend worden dan na vooraf bekomen toestemming van den Keizer, dewelke eerst in September wordt te gemoet gezien. Hr. Ms. schip *Dido*, kapitein Kappel, is tegenwoordig te Whampoa gestationeerd, ten einde den Consul behulpzaam te zijn in het toezigt over het behoorlijk opvolgen der nieuwe handelsbepalingen.

— De Hooge Keizerlijke Kommissaris Keying heeft almede een proclamatie uitgevaardigd, blijkens dewelke de handel met China voor alle natiën is opengesteld; doch daarbij wordt niet vermeld aan welke andere natiën het geoorloofd zijn zal Consuls in de vijf havens te hebben.

— De Hong-schulden zijn thans geheel voldaan, de rijksten der Hong-kooplieden hebben elk daartoe groote sommen bijgedragen; hetgeen *Howqua* daartoe bijgebracht heeft wordt begroot op een millioen dollars.

— Eene der grootste moeilijkheden die waarschijnlijk te Canton ondervonden zullen worden, is het gebrek aan pakhuisruimte. Drie der factorijen liggen nog in puinhoopen en de beschikbare ruimte in de overigen is zeer onevenredig naar de behoefte. *Howqua* schijnt ongenegen te zijn om een derzelve te doen herstellen of weder opbouwen, zoolang men

zich niet verbonden heeft om eene buitensporig hooge rente te betalen, die verre overtreft wat men tot nu toe betaald heeft.

— Men meldt dat Majoor Aldrich heeft voorgesteld om de stad Victoria op eene uitgebreide schaal te versterken. Zijn voorstel is aan de beslissing van het Opperbestuur in Engeland onderworpen, zonder echter door Zijne Excellentie den Gouverneur ondersteund te zijn.

— Men verneemt dat de regeling van den handel en het tarief van regten algemeen bij de kooplieden tevredenheid heeft verwekt; zijnde de thans vastgestelde regten, in vergelijking met hetgeen vroeger moest betaald worden, zeer matig.

— In het begin van Julij is, onder den naam van *the Eastern Globe and Commercial Advertiser*, een nieuw weekblad te Hongkong in het licht verschenen. Te oordeelen naar de beide eerste nummers, zal het zeer in den smaak van het publiek vallen, alhoewel het wedijveren moet met twee reeds aldaar bestaande nieuwsbladen. Men is overigens van gevoelen dat de nieuwe kolonie, ofschoon naauwelijks in hare opkomst, nogtans zeer goed drie nieuwsbladen te gelijk kan en wil staande houden.

MENGELINGEN.

HET GESTRANDE SCHIP.

Rhodus is van het Aziatische vaste land slechts door eenen smallen zeearm gescheiden, en de hooge, zwarte oevers zien somber en zwaarmoedig naar het bloeiende eiland. Het zijde takken van het *Taurusgebergte*, dat Klein-Azië van Syrië scheidt, en aan welks eindpunt de bezitters van *Rhodus* de voortreffelijkste strategische stelling hadden, om, naar welgevalen, tegen *Antiochië* of tegen *Jeruzalem* te ageren. Wij voeren door deze zeeënge, kwamen aan de door zeerooverij voorheen zoo beruchte eilanden, die zich koolzwart en zonder eenig spoor van wasdom uit de wateren verhieven, en bij *Simie* waren wij ooggetuigen van de zwamvisscherij, van welker moeite en gevaar men zich naauwelijks een denkbeeld kan vormen. De duiker laat zich, namelijk, aan den eenen voet vastbinden en stort zich in de diepte der zee neder — niet zelden vijftien tot twintig vadem, alleen van een mes voorzien, om de zwam los te snijden, die aan de rotsen gewassen is. Wij zagen een van deze duikers langer dan vijf minuten onder water blijven, en toch slechts met één stuk zwam weder boven komen, dewijl het losmaken van dezelve zeer moeilijk is, en steeds te gelijk met het versteende cellenweefsel geschieden moet, aan hetwelk de zwam vastzit. Een meisje stortte zich insgelijks in zee, maar niet zoo diep, en kwam ook aldra weder boven: waarschijnlijk was dit slechts bij wijze van oefening in de kunst. Intusschen is deze zwamvisscherij, ofschoon voor den duiker niet zonder gevaar, nogtans een voordeelige tak van handel; want het bereiden der zwam zelve is eenvoudig en de verkoop ongemeen winstgevend, inzonderheid op deze kust, waar de beste soort gevonden wordt. Niet zelden worden de duikers echter het slagtoffer van hun handwerk, en door zeedieren aangevallen en gedood.

De wind begon weder aan te wakkeren, en wij vlogen pijnsnel in de zee der eilanden, die hier hare heerlijke beelden begint te ontwikkelen. Al de oevers wemelen van klassieke herinneringen, en schoone overblijfselen ziet men van den tempel te *Gnidus* tot naar *Paphos*, waar de godin der liefde 'tmeest vereerd werd. Tegen middernacht naderden wij den engen doorgang van het oude *Halicarnassus*, en beklagden ons juist, dat wij dat merkwaardige oord niet konden zien, toen ons schip zulk eenen geduchten stoot ontving, dat al wat op tafels en banken lag, en wij zelve insgelijks, op den grond vielen. Een algemeen geschreeuw weergalmde door het gansche schip, dat zelfs tot in zijne binnenste voegen geschokt was. Schrik en ontroering waren op aller gelaat te lezen; slapenden snelden in hun hemd uit de kooi op het dek, en de radeloosheid van den schipper, den stuurman en het overige scheepsvolk was onmiskenbaar. Wij waren gestrand.

De onzekerheid is in meest alle omstandigheden veel erger dan de ergste wezenlijkheid; wij bragten den nacht met gissingen door, of, namelijk, het schip op eene rots of op het zand zat; het eerste is wel het gevaarlijkste. Egyptische matrozen waren, trouwens, in de eerste oogenblikken terstond over boord geweest, en ofschoon men ook een groot schip niet voortstuwen en dragen kan als eene Nijlbark, zouden wij echter vernemen, waarop wij eigenlijk vastgeraakt waren. In afwachting dat er licht van boven zoude komen, terwijl wij het eerder beneden hadden moeten zoeken, werden al de ankers uitgeworpen opdat het schip niet meer uit zijne gemakkelijke ligging zoude geraken. Zoo als het in dergelijke gevallen doorgaans gaat, de een gaf den ander de schuld van het gebeurde, dat toch slechts alleen aan den kapitein en den stuurman te wijten was. Wij rieden, elkander geene nuttelooze verwijtingen meer te doen, maar krachtadige maatregelen tot afwering van verdere rampen te nemen; dewijl wij volstrekt geen lust hadden, om *Robinson Crusoe's* te worden. Toen echter de dag aanbrak, ontdekten wij de begane fout. Wij zaten, namelijk, op eene zandbank van het eiland *Stanchio*, die zich vrij ver in zee uitstreckte, en veel gelijkenis met eene andere landtong had, die een uur verder ligt, en op welke de stad of liever het kasteel *Cos* staat. De dwaling was min of meer lomp, en de beide bestuurders van het schip hadden stellig meer in de wijnflesch dan op hunne zeekaart gezien: doch het ongeluk was nu eenmaal geschied, en niet eens zoo erg, als wij in het eerst vreesden; want wij bevonden ons niet ver van land. Wij deden derhalve eenige noodschoten, en toen het vol-

komen dag was, zag men ons van de naburige stad en zond ons eenige lieden ter hulp; maar alle pogingen, om het schip weder vlot te maken, bleven vruchteloos, en wij hadden niets anders gewonnen, dan de zekere overtuiging, dat wij op het zand en niet op steenen zaten.

Nu verscheen er een hoogst merkwaardig persoon, eene soort van zeventienheid, namelijk, een Europeische Consul, met al de zinnebeelden van zijne magt omgeven, de vertegenwoordiger van zeven zeemogendheden. Hij kondigde zich aan als onzen redder en tevens als *Envoyé plenipotentiaire* van alle Europeische Staten, — een ambt, dat zich sedert onhengelijke tijden in zijne familie, bij overgang van het eene lid dier familie op het andere, had voortgeplant, en hetwelk de tegenwoordige Consul van zijnen vader geërfd had. Deze was een geleerd man geweest, en had zich, in weêrwil van zijne veelvuldige en gewichtige bezigheden ter behartiging en handhaving der belangen van zeven Mogendheden, niet laten weêrhouden, om de wereld met zeven boekdeelen gedichten te beschenken. Dat er uit zulk eene zeventvoudigheid eene menigte moeilijke conflicten in oorlogstijden moest ontstaan, is ligt te begrijpen, en zoo moesten de vorige Consuls van deze soort als vertegenwoordigers van elkander beoorlogende Mogendheden zich niet zelden in den pijnlijksten toestand bevinden. Maar des te ligter wordt thans de vereeniging van zoo vele verschillende belangen den tegenwoordigen Consul: de heerschende eeuwige vrede ontheft hem van de verlegenheid, om de teedere betrekkingen van zijne Committenten met het behoud van zijne politieke zielsrust in disharmonie te brengen. Wat zouden onze Europeische *budgets* door eene stelselmatige vermindering van het *corps diplomatique* naar dit eenvoudige voorbeeld niet kunnen bezuinigen!

Met onze ontdekking van het eiland *Sanchio* was die van den zeventienigen Consul gepaard, en nadat hij, onder een vrolijk maal, ons de moeilijkheden van zijne veelzijdige stelling verklaard en ontvouwd had, liet hij ons eenen blik in de inwendige machinerie van zijne vertegenwoordiging werpen. Het is, namelijk, in het Oosten gebruikelijk, dat op de groote feesten van den *Bairam* en *Ramazan* al de vreemde gezanten, consuls en agenten den Sultan, of diens plaatsvervangers in de provinciën, hunne opwachting maken. Dit geschiedt natuurlijk in groot *gala*, en hoe helpt zich nu onze *Proems*? Hij heeft zeven verschillende *gala*-kleedingen, en dewijl hij ze niet wel over elkander kan aantrekken: kleedt hij zich 't eerst in het kostuum van de grootste Mogendheid: vóór hem gaat zijn *kawas* en achter hem de directeur van al zijne kanselarijen, een polyglottisch genie, maar tegenwoordig nog onbezoldigde klerk. Met hen legt hij zijn eerste bezoek bij den *Mutesselim* af. Dan spoedt hij zich naar huis; het kostuum der Mogendheid van den tweeden rang wacht hem reeds: de familie kleedt den *Envoyé plenipotentiaire* schielijk uit en weder aan, en het tweede bezoek heeft plaats, dat door de vijf andere in dezelfde politieke orde gevolgd wordt. Bij iedere ontvangst moet hij eene pijp rooken en koffij drinken, en tevens de staatkunde van de Mogendheid, welke hij vertegenwoordigt, in acht nemen, waartoe zeker geene geringe diplomatieke talenten vereischt worden. En voor al deze zorgen, voor al deze moeite, waarin geen onzer diplomaten met hem kan vergeleken worden, ontvangt hij slechts van éene der regeringen, welke hij representeert, de schrale bezoldiging van vierhonderd franken!

Mijn moedwillige Franschman vroeg hem heimelijk, waarom hij de Engelsche vlag niet uitgestoken had, daar toch *Lords****, die met het koninklijke huis verwant was, zich op ons schip bevond? De goede man werd doodbleek, verwijderde zich terstond, snelde langs den moeilijken strandweg naar de stad, en een uur daarna wapperde de Engelsche vlag uit de consulaire woning. Den volgenden dag kwam het gesprek, over tafel, op *Noord-Amerika*, en de zeventienige vernam, tot zijne niet geringe verbazing, dat hij nevens den zoon van den President der Vereenigde Staten zat. Nogmaals was dit voor hem een wenk, en aldra zag men nevens de Engelsche vlag ook die der *Yankees* wapperen. Wij overigen verzwegen hem echter onze hooge afkomst, om hem van de moeite te ontheffen van al zijne vlaggen op eens voor den dag te moeten halen en te ontrollen.

Voor onze verlossing bestond er intusschen geene hoop; dewijl het schip geheel moest ontladen worden, en men dan eerst zou kunnen zien, of het niet beschadigd was. Wij maakten derhalve van onzen ledigen tijd gebruik tot uitstapjes, en begaven ons eerst naar het regt tegenover liggende *Halicarnassus*, thans *Budrun* genaamd, waartoe wij twee uren noodig hadden. *Halicarnassus* was, zoo als bekend is, de hoofdstad van het oude *Carië*; *ALEXANDER* veroverde het op *MEXXON*, en de beroemde *ARTEMISIA* rigtte hier voor haren verslagen gemaal *MAUSOLUS* een praalgraf op, hetwelk als het zevende wonder der wereld beroemd is. De fondementen van het *Mausoleum* zijn hier nog duidelijk te zien, veel beter echter een geheel met steenen belegd *Amphitheater* nabij de stad; als ook de beruchte Bron van *VENTS*, welke *OVIDIUS* ons zoo wulpsch schildert. Het belangrijkste moet echter voor den oudheidkenner een sarkophaag zijn, die hier onlangs gevonden is en in het huis van den *kadi* ten toon gesteld werd. Deze sarkophaag heeft hieroglyphen, die naar de mij bekende volstrekt niet gelijken, en is, voor het overige, fraai bewerkt en goed bewaard gebleven. Ons grootste verlangen was echter, het kasteel te bezichtigen, dat schilderachtig op eene landtong in zee ligt, certijds een verblijf der ridders van *St. JAN* was en thans eene Turksche vesting is. In hetzelfde moet een zeer oude ronde toren zijn, welken ik echter even zoo min gezien heb, als de beroemde, daar bewaard wordende *buste* van *HIPPOCRATES*, omdat de toegang ons geweigerd werd. *Halicarnassus* is voorts de geboortestad van *HERAKLIET* en van de twee groote geschiedschrijvers *HERODOTUS* en *DIONYSIUS*. tot onze terugreis hadden wij eenen halven dag noodig, dewijl de wind ons tegen was.

De stad *Cos* is zeer uitgestrekt en wegens de in haar liggende tuinen moeilijk om door te wandelen, dewijl de muren geene gemeenschap vergunnen, maar iedere straat tusschen de tuinen door slechts op één punt uitloopt. Het havenkasteel is nog zeer hecht en van de ridders van *St. JAN* afkomstig, die bijna even zoo

fraai bouwden als de Venetianen. Overal ontmoet men ruïnen en opschriften, meer Romeinsche dan Grieksche. Eene moskee staat bij het kasteel en gelijkt in het geheel niet naar een Turksch bedehuis, maar zeer veel naar het raadhuis van *Payerne* in *Zwitserland*, waar, zoo als bekend is, na den slag van *Poitiers*, ook *Sarracenen* heen drongen; en vóór haar staat een oude, heerlijke plataan, die dertig voet in omtrek heeft en rondom ondersteund en gedragen wordt door antieke marmer- en granietzuilen, welke men geene schoone rustplaats kon aanwijken. Kapiteelen en marmeren altaren liggen hier in de stad zelve in 't rond: de wateren der bron van *HIPPOCRATES* stroomen bij het kasteel zamen, en de verlichting schijnt hier wortel gevat te hebben; want rondom eene nieuwe moskee zijn allerlei winkels gebouwd. De stad is echter doodsch en weinig bevolkt; ook zijn de Grieken, die haar bewonen, — zoo als men weet, werden de *Sporaden* even als de *Cykladen*, door Grieken bewoond — hoogst misnoegd over den *hattischerif* van *Gulhanh*, die hun gelijke regten belooft, terwijl men hun het afgeschafte hoofdgeld nog voortdurend oplegt en hunne eenigste vrijheid in het niet-leveren van soldaten bestaat. Begreep het Grieksche moederland zijne belangen, dan zou men van zulke omstandigheden gebruik maken; want alle Grieken, welke ik in *Azië* sprak, wenschen zich in hun vaderland te vestigen, maar vertrouwen daar den tegenwoordigen staat der zaken niet.

Wij reden in het binnengedeelte van het eiland, dat zeer vruchtbaar is en citroenen, vijgen en druiven in overvloed voortbrengt. Duizend citroenen kosten hier drie, ten hoogste vier piasters en worden even als sinaasappelen gegeten. Wij kwamen door vele schoone oorden; doch het meest belangwekkende van dit eiland bestaat in de bron, aan welke *HIPPOCRATES* zijnen naam heeft gegeven. Geen waardiger gedenkteeken zou hij zijn vaderland hebben kunnen nalaten. De bron is twee uren van de stad *Cos* verwijderd, uit welke men, om tot haar te komen, eenen berg oprijdt. Rotspoorten leiden naar de heilige bron, die door Cyclopmuren ingesloten is en uit eene schoone grot bedaald en zilverhelder voortstroomt, zonder zich met eene zeer nabij liggende mineraalbron te vermengen. De bekoorlijke plaats van haren oorsprong is door cipressen en platanen overschaduwde, en heeft een ongemeen schoon uitzicht over de baai van *Stanchio* naar de hooge, scherpe oevers van *Azië*, tot de gebergten van het heerlijke *Pathmos* en de spits van *Mykale*. De *hydropathie* (genezing door water) is oud; want zij is de leer der rede. *HIPPOCRATES* was haar ijverigste voorstander, en wij verbeelden ons, de genezende kracht van het water 't eerst ontdekt te hebben!

Het was de derde dag van onze uitstapje. Toen wij terugkerden, was het schip geheel ontladen, en meer dan honderd wenschen arbeidden met de hoogste inspanning, om het weder vlot te maken. Onze Consul geleek hier den grooten *OSIRIS*, toen hij zijn krijgsheer tegen den vijand aanvoerde; en toen wij onze rokken uittrokken en zelve begonnen mede te werken, heerschte er eene algemeene geestdrift. Zoo veel ijver, zoo veel onvermoeide volharding kon niet onbeloofd blijven, en wie schildert de blijdschap, de vreugde, de verrukking, toen het schip zich weder begon te bewegen! Dewijl nu de wind tegelijk vrij sterk opstak, werden al de zeilen bijgezet, om ook aan *AEOLUS* een gedeelte van het verlossingswerk over te laten. — Wij waren verlost! Vrij en ligt zweefde het schoone vaartuig weder op de ruime wateren. De stuurman snelde naar zijn verlaten roer; allen ombelsden elkander, en rondom onzen koddigen aap, die op het dek aan eene koord vastgemaakt was, sloot zich een groote kring, als of de algemeene vreugde zich aan een bijzonder voorwerp moest houden. Doch de aap was in de grootste verlegenheid, toen hij de algemeene opmerkzaamheid op zich gevestigd zag. Dan danste hij zijn *solo*, dan trachtte hij te ontvlugten, dan krabde hij zich achter de ooren, en dan stortte hij vergramd en grimmig op degenen los, die hem al te erg plaagden. De vrolijkheid is aanstekend; de Consul danste met al de onderdanen van door hem vertegenwoordigd wordende Mogendheden, en hier kon men duidelijk zien, hoe ligt de mensch van moedeloosheid tot overmoed overgaat. — Wij maakten van den nacht gebruik, om weder in te laden, en den volgenden morgen gingen wij reeds vroeg onder zeil, stuurden gelukkig door de klippen heen en tusschen de groepen eilanden door, en zetten koers naar het trotsche eiland *Samos*, terwijl wij ons steeds als in een laudmeer bevonden. Eindelijk stevenden wij, in eenen door de volle maan helder verlichten nacht, door de tooverachtige Ionische zee den prachtigen Archipel binnen.

(Het Oosten en het Westen.)

Advertentien.

* Degenen welke in het bezit zijn van de IIde, IIIde, IVde, IXde en Xde deelen der Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, en genegen mogten zijn van dezelve tegen billijken prijs, afstand te doen, worden bij deze uitgenoodigd daarvan kennis te geven aan den ondergeteekende; zijnde van de genoemde deelen twee exemplaren tot een wetenschappelijk doel benoodigd.

De Directeur der Producten en Civiele Magazijnen,
RULOFFS.

BATAVIA, den 28sten Aug. 1843.

* De Schout bij Nacht, Kommandant van Z. M. Zeemagt in Oost-Indië en Inspecteur der Marine, brengt hiermede ter kennis van het algemeen, dat, ten gevolge de daartoe verleende magtiging bij Gouvernements besluit van den 10den Augustus 1843 no. 5, op Zaterdag den 30sten September aangaande, voor rekening van het Gouvernement, bij de marine-etablissemten te Soerabaja, publiek zullen worden verkocht, eenige onbekwane of afgekeurde en overtollige marine goederen en voorwerpen, afkomstig van oorlogsbodems als anderzins, waaromtrent nadere inlichtingen zijn te bekomen bij het Ma-

rine Departement te Batavia en ten bureele van den haven- en equipagiemeester te Soerabaja.

BATAVIA, De Schout - bij - Nacht voornoemd,
den 30sten Aug. 1843. J. P. MACHIELSEN.

* De Resident van Djocjokarta maakt bij deze bekend, dat op Vrijdag den 22sten September aanstaande, des morgens ten negen ure, ten zijnen kantore, nitbesteding zal worden gehouden, voor de levering van gras en padie aan de paarden van des Saltans lijfwacht en der posterijen in deze residentie, gedurende het jaar 1844.

De voorwaarden deser nitbesteding liggen ter lezing op bovengemeld kantoor, dezelve zal overeenkomstig het reglement op de nitbesteding plaats hebben; wordende gegadigden genoodigd derzelve inschrijving-biljetten ook dien overeenkomstig in te rigten en in persoon of door gemagtigden bij de nitbesteding tegenwoordig te zijn.

DJOCJOKARTA, De Resident voornoemd,
den 20sten Aug. 1843. A. A. BUIJSKES.

* In art. 1 der voorwaarden tot de leverantie van brandstoffen en licht, ten behoeve van het Departement, voor den jaarlouwen no. 63, niet opgegeven zijnde de hoeveelheden van de te Batavia benodigde padie en gras, zoo wordt tot narigt van de belanghebbenden bekend gemaakt, dat die hoeveelheden begroot zijn op 150,000 ponden padie, en 50,000 rations gras.

De Hoofdintendant der Militaire Administratie,
Bij afwezigheid.

De Intendant der 2de klasse der Mil. Administratie,
F. SCHULTZE.

BATAVIA, den 28sten Augustus 1843.

Publieke Citatie.

* Alroo president en leden in den raad van justitie te Ternate, hebben verzoend admissie van de weeskamer alhier, als plaatselijke rechtbank, administrerende den insolventen boedel van wijlen Robert Hughson, in leven gezagvoerder van de particuliere schoener *Sirius*, tot het doen van dagvaarding bij edicte ad valvas curiae, tegen de pretendenden op gemelden boedel;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende gezwooren exploitateur bij voornoemden raad, voor de eerste maal dagvaarde de bedoelde pretendenden, tegen Woensdag den 1sten November 1843, des morgens ten 9 ure, ten einde in persoon of bij gemagtigden ter boedelkamer voornoemd, hunne vorderingen aan te geven, te verifiëren en te procederen tot het judicium van preferentie.

C. SCHNEIDER.

Glendu-Departement.

Op Dingsdag den 5den September 1843.

Voor het sterfhuis van den Chinee *Lim Sio*, op passar Pientoe Ketjil in de chineesche kamp, van huismeubelen, juweelen, goud- en zilverwerken, en al wat verder te voorschijn zal worden gebragt.

Op Woensdag den 6den September 1843.

Voor het commissie-huis van *Voute & Guérin*, van diverse koopmanschappen.

Alomede voor rekening van het Gouvernement van 488 stuks beschadigde hollandsche koffij zakken, waarvan 294 stuks aangebragt uit Nederland met het schip *Sara Maria*, en 194 stuks per het schip *Geertruida*.

Op Donderdag den 7den September 1843.

Voor het commissie-huis van *Roselje & Co.*, van diverse negotie goederen.

Voorts voor rekening en onder nadere goedkeuring van het Gouvernement.

De schoener *Zwaluw*, in dien staat als dezelve, gedeeltelijk getaigd en met eenige meerendeels onbekwame inventaris goederen aan boord, is liggende in de haven van Batavia, en voorts de voor 's lands dienst afgekeurde kruisboot no. 52.

Nadere informatie te bekomen aan het bureau van den luitenant ter zee *Ligtvoet*, op 's lands ekwipage-

Op Vrijdag den 11den September 1843.

Voor het commissie-huis van *Klein Rosa-malacca*, van eenige chineesche meubelen, als: banken en kasten, en andere goederen meer.

En precies ten 11 ure. Ten overstaan van een commissie uit den raad van justitie alhier, voor rekening van de belanghebbenden, bijzake van executie, de 16 vastigheden, breeder vermeld in de Couranten van den 12den en 16 Augustus no. 64 en 65.

* Op Woensdag den 6den dezer zullen op de vendutie van *Voute & Guérin*, worden verkocht; 200 vaatjes puike gras botte, hammen, ketting saand, enz. lakens, tricot, madapol-lans, mouselines enz. stellen kampherhouten koffers, chineesche bakwerken, graslinnen, zijden zakdoeken, geborduurde zijden voorstootjes, madera, azijn, engelsch en hollandsch bier, fransche porcelaine serviezen, enz.

* Op de vendutie van *Voute & Guérin*, zullen mede worden verkocht; 122 kisten thee in Entrepot, waarvan de monsters te bekomen zijn.

* Op de vendutie van *Voute en Guérin*, zullen mede worden verkocht voor rekening van belanghebbenden, 50 kisten roode- en 60 kistjes rijwijn.

* Op Woensdag den 6den dezer, zal op de vendutie van *Voute en Guérin* worden verkocht, het Nederl. barkschip *Delfshaven*, groot 279 ton met deszelfs compleete inventaris, zoo als hetzelfde alhier ter reede is liggende; nadere informatie bij *Voute en Guérin*, alwaar inzage van de inventaris kan genomen worden.

* De, in de courant van 10 Junij jl., geannonceerde Nederlandse Indische bark *Louisa*, groot 186 lasten, zal als nu op de vendutie van Vrijdag 15 September aanstaande, publiek verkocht worden.

* Op den 11sten September aanstaande, zal te Batavia voor de pakhuizen van *Fraser, Eaton & Co.*, voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan, publiek in entrepot worden verkocht de inventaris der gestrande Engelsche brik *Islay*, bestaande in diverse zeilen, staand en loopend touwwerk, ankers en kettingen enz. benevens een partij sandelhout en cederhout.

Verkoop van Goederen.

* Te koop drie huizen, gelegen in den Gang-Petjanongang, te bevragen bij

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

* Te koop, een paar moderne canapés, zeer net bewerkt van massief mahoniehout, adres

VAN OMMEREN, RUEB & CO.

Geboorten.

* Bevallen van eene dochter *H. van Dijk*, echtgenoot van C. PIECK.

WELTEVREDEN, 24 Augustus 1843.

* Bevallen van een' zoon, de echtgenoot van 30 Augustus. J. J. DE ROOCK.

Eenige kennisgave.

* Bevallen van eene dochter, de echtgenoot van KAMPHUIS.

BATAVIA, den 30sten Augustus 1843.

Eenige kennisgeving.

Sterfgevallen.

* Tot onze innige droefheid overleed, heden ons jongste

BATAVIA, den 25sten Augustus 1843. C. A. DE BRAUW, J. E. M. DE BRAUW, geb. van Heemskerck van Heest. Eenige kennisgave.

* Op den 25sten Julij ll., overleed te Morbong nabij Klatten in de residentie Soerakarta, mijn geliefde echtgenoot de heer *J. Joes*, in den ouderdom van 54 jaren.

M. A. B. RABOT, wed. Joes.

* Heden overleed tot mijne droefheid, mijn echtgenoot *H. W. van Neck van Roijen*, in den ouderdom van 36 jaren, mij nalatende een zesjarig dochttertje.

CHERIBON, den 18den Aug. 1843. M. L. MEIJER, weduwe van Neck van Roijen.

* Op heden overleed mijn hartelijk geliefde echtgenoot, de heer *F. A. Quentin*, na slechts eene kortstondige ziekte van nog geen 24 uren; diep betreurd door mij, zijne kinderen, verdere familie en bekenden.

SOERAKARTA, den 19 Aug. 1843. De weduwe G. QUENTIN, geboren G. Brandel.

* Op den 18den Augustus 1843 in de Madioen overleden, ons dochttertje *Virginie Theodora*, ruim twee maanden oud. J. SCHNEIDER.

M. O. SCHNEIDER, geb. Knops.

* Na eene gelukkige echtverbintenis van ruim 24 jaren, overleed mijne geliefde echtgenoot *Johanna Wilhelmina Esser*, in den ouderdom van circa 41 jaren, mij nalatende zeven kinderen, die met mij het smartelijke van dit verlies diep gevoelen en betreuren.

REISNER Cz.

SOERABAJA, den 13den Augustus 1843.

* Op heden overleed alhier, diep betreurd door mijne kameraden, de weledel gestrenge heer *F. W. L. Peuchen*, 1ste luitenant bij het 5de bataillon infanterie, Ridder der Militaire Willems-Orde 4de klasse.

Debiteuren en crediteuren gelieven afgifte of betaling te doen, binnen drie maanden na dato dezes, aan

WILLEM I, De commissarissen in deszelfs boedel, 11 Augustus 1843. LIVINGSTON, kapitein. J. HEIJER Cz. 1ste luit.

Agelaten Boedels.

* De weeskamer te Batavia, verzoekt elk en een iegelijk die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is,

(Zie verder het Bijvoegsel)

BIJVOEGSEL DER JAVASCHE COUBANT.

Zaterdag, 2 September 1843.

de boedels van wijlen *J. Botschuiver*, in leven opziener bij het maritiem etablissement op het eiland Onrust, *R. J. Villeneuve*, onderkommies bij de recherche, en *J. Schouten*, spijsverzorger bij het militaire hospitaal te Weltevreden, om daarvan aan haar aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden.

Namens de weeskamer voornoemd.

BATAVIA,
den 29sten Augustus 1843.

De Secretaris,
H. J. VAN DER PLAS.

Overschillende Bekendmakingen.

* Militaire Societeit Concordia.

Soirée musicale, op Zaterdag den 2den September aanstaande, des avonds om 8 uur.

Namens de directie.

De secretaris,
JALINK.

* Debiteuren van den ondergeteekende worden vriendelijk verzocht, hun debet voor ultimo September aanstaande, ter vermijding van geregtelijke vervolging, te willen voldoen.

J. E. HERDERSCHÉE.

BATAVIA, 28 Augustus 1843.

* Die enig narigt weet te geven aangaande zekeren *Wilhelm Kanfman*, geboren te Friedberg, welke voor eenige jaren naar deze gewesten is vertrokken, wordt verzocht daarvan opgave te doen aan *H. S. van Hoozand*, in het Hôtel der Nederlanden; kunnende op eene genereuse belooning rekenen.

* Men verlangt zoo spoedig mogelijk, om eene familie naar een buitenpost te vergezellen, eene gouvernante, die de geschiktheid bezit, om aan vier kinderen grondig onderwijs te geven, in alles wat tot eene fatsoenlijke opvoeding gevorderd wordt, de muziek er onder begrepen.

Iemand hierop reflecterende, adressere zich met franco brieven, onder lett. O. V. O. aan het postkantoor te Batavia.

* De ondergeteekende, van heden af de wagenverhuurdery van den heer *Chaulan* overgenomen hebbende, heeft de eer zich in de gunst van het publiek aan te bevelen.

C. SAJERS.

BATAVIA, 1 September 1843.

Postkantoor.

Wordt ter kennis van het publiek gebracht, dat op morgen middag ten een ure, aan het postkantoor te Weltevreden, brieven-pakketten zullen worden gesloten, voor het Ned. schip *Gouda Suzanna*, kapt. *J. L. Mulder*, naar Amsterdam, en op aanstaanden Maandag den 4den dezer, per de *Olivier van Noord*, kapt. *W. G. Verborne*, naar Rotterdam.

BATAVIA,

den 1sten September 1843.

De Postmeester.

J. BOSHOUWER.

Overtrekkende Schepen.

* De stoomboot *Koningin der Nederlanden*, zal gedurende de maand September geregeld vertrekken, als volgt:

van Batavia,

Zaterdag den 2den

Zaterdag den 16den

Zaterdag den 30sten

van Samarang,

Zaterdag den 9den

Zaterdag den 23sten.

Adres bij *Paine, Stricker & Co.* ahier, en bij *Daenies & Co.* te Samarang.

BATAVIA, 29 Augustus 1843.

* Passage naar Rotterdam, met het snelzeilend fregat-schip *Europa*, kapitein *D. Charlan*, groot 1100 tonnen, voerende eenen bekwamen docter en voorzien van uitmuntende inrigtingen voor den overvoer van passagiers; zullende in den loop dezer maand van hier vertrekken, adres bij

REIJNST & VINJU.

* Passage naar Soerabaja, en van daar over Samarang en Batavia naar Rotterdam, met het snelzeilend schip *Batavia*, kapitein *J. A. Pronk*, groot 400 lasten, voerende eenen bekwamen docter en voorzien van bijzonder goede inrigtingen voor passagiers, adres bij

REIJNST & VINJU.

* Passage naar Rotterdam, met het snelzeilend schip *Hendrika*, kapitein *J. Admiraal*, groot 400 lasten, voerende eenen bekwamen docter en zeer geschikt voor den overvoer van passagiers, zullende tegen het einde dezer maand van hier vertrekken, adres bij

REIJNST & VINJU.

* Passage naar Rotterdam, met het extra snelzeilend en voor den overvoer van passagiers uitmuntend ingerigt Nederlandsch fregat-schip *Stad Schiedam*, gevoerd door kapitein *T. P. Andriessen*, hebbende eenen geëxamineerden docter, en zal half October van hier zeilen, men verwoege zich ter nadere informatie ten kantore van

P. SUERMONDT & CO.

* Passage naar Rotterdam, met het extra snelzeilend, en voor den overvoer van passagiers, uitmuntend ingerigt Nederlandsch bark-schip *Abel Tasman*, gevoerd door kapitein *L. van Haften*, hebbende eenen geëxamineerden docter, en zal met het laatst van September van hier zeilen; adres ten kantore van

P. SUERMONDT & CO.

* Uitsluitend voor eene naar Nederland vertrekkende familie biedt zich passage aan met het uitmuntend geheel nieuw extra snelzeilend fregat-schip *Pieter Cornelis zoon Hoofst*, gevoerd door kapitein *D. H. de Boer*, voerende eenen geëxamineerd docter, en is voorzien van alle gemakkelijke inrigtingen, zullende in den loop der maand September, van hier zeilen; adres bij den gezagvoerder te Samarang, dan wel ahier ten kantore van

P. SUERMONDT & CO.

* Passage naar Nederland, met het snelzeilend barkschip *Margaretha Ida*, kapitein *D. H. Kramer*, voorzien van buitengewoon mooie inrigtingen voor passagiers en voerende eenen geëxamineerden docter, om tegen medio September van hier te vertrekken, adres

B. KOPERSMIT & CO.

* Met het fregatschip *Anthonia Elizabeth*, kapitein *P. Bakker*, wordt passage naar Amsterdam aangeboden, hebbende bijzonder goede inrigtingen voor passagiers, en zal tegen het einde der aanstaande maand van hier vertrekken; voor verdere informatie gelieve men zich te adresseren bij

THOMPSON, ROBERTS & CO.

BATAVIA, 27 Aug. 1843.

Overtrekkende Personen.

* *W. H. Steele* leaves Java.

* *Mlle. Delphine Gardès* quitte Java.

Scheepsberigten.

Van Batavia Aangekomen in Engeland.

Den 12den Mei, *Royal Albert*; den 19den Mei, *Somersetshire*, den 31sten Mei, *Ocean Queen*; den 1sten Junij *Makasser*, *Drie Maria's*, *Josephine Catharina* en *Jacatra*.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

Aug. 28 — Ned. bark *Johanna Maria Christina*, C. N. Gorter, van Samarang den 20sten augustus, naar Amsterdam. — Z. M. fregat *Palembang*, kapitein ter zee Coops, van Batavia den 26sten dito, naar Sumatra, met Zr. Ms. troepen. — Eng. bark *Neptunus*, Green, van New London den 20sten junij, naar Zuid Zee.

Aug. 29 — Ned. bark *Laurens Koster*, D. R. Kieve, van Batavia den 27sten augustus, naar Rotterdam. — dito bark *Gezina*, C. L. Adboll, van Amsterdam den 9den mei, naar Batavia, passagiers, mevrouw Adboll, mejufvrouwen Goedzee, Snisezorg, Grautman en Van Alphen.

BATAVIA.

Aangekomen.

Aug. 29 — Ned. brik *Lahmadij*, Sech Achmat Bin Sadik Djemanie, van Indramajoe den 26sten augustus. — Frans. schip *Le Charles*, L. A. de Closits, van Bourbon den 13ten julij, passagier, de heer T. Maseran. — Erg. schip *Emma*, H. Halley, van Samarang den 21sten augustus. — Ned. schip *Jan Pieters Zoon Koen*, B. van der Plas, van Rotterdam den 18den mei. — dito schip *Aert van Nes*, J. Naback, van Amsterdam den 15den dito, passagier, de heer W. Glazer. — dito bark *Abel Tasman*, L. van Haften, van Dordrecht den 10den dito.

Aug. 30 — Ned. bark *Gouda Susanna*, J. L. Mulder, van het Eiland Onrust. — dito bark *Niosambique*, F. J. J. Bouman, van Samarang den 26sten augustus, met 2 gepasporteerde militairen. — Z. M. schoener *Argo*, luitenant ter zee der 1ste klasse A. de Buck, van Soerabaja den 24sten dito, met 3 matrozen van een gestrand E. g. schip. — Eng. schip *George Armstrong*, J. Jones, van Manilla den 26ten julij. — dito schip *Cynthia*, G. Scotland, van Singapore den 13den augustus, passagier, de heer Cambell.

Aug. 31 — Ned. brik *Betsij*, Liem Tjiet, van Palembang den 14den augustus. — dito bark *Anjer*, S. A. Kgaap, van Amsterdam den 19den mei. — Amerik. schip *Montgomer*, V. Constant, van Mauritius den 23sten julij.

Vertrokken.

Aug. 30 — Ned. schip *Biesbosch*, P. M. Vogelsang, naar Dordrecht, passagier, de heer Mr. J. H. Spiering Jr. — dito schip *Faidul Ila*, Sech Moebarak Bin Alie Badelie, naar Pekalongan. — dito brik *Orestes*, H. Prosser, naar Padang. — Z. M. stoomschip *Phoenix*, luitenant ter zee der 1ste klasse J. W. Stoll, naar Amboina. — dito brik *Vliegende Visch*, luitenant ter zee der 1ste klasse D. van der Hart, naar dito.

Aug. 31 — Ned. schoener *Indramatjoe*, Tjan Kimwaj, naar Samarang. — dito schip *Lord Minio*, Sech Mochamat Bin Achmat Basalma, naar Soerabaja.

Sept. 1 — Ned. brik *La Lucile*, V. Mouras, naar Indramajoe.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. korvetten *Triton*, *Argo*; brik *Zwaluw*; Gouv. schoeners *Anadjomene*, *Vliegende Visch*, *Zwaluw*; Ned. stoomschip *Koningin der Nederlanden*; schepen *Boeroong*, *Europa*, *Fatjar Rachman*, *Fatal Hair*, *Nawan el Joasoor*, *Olivier van Noord*, *Aert van Nest*, *Jan Pieters Zoon Koen*; barken *Louisa*, *Sumatra*, *Balheer*, *Sumatra*, *Delfts-haven*, *Albas*, *Diederika*, *Fitz Paine*, *Niosambique*, *Gouda Susanna*, *Abel Tasman*, *Anjer*; brikken *Betsij*, *Johanna Carolina*, *Nonna*, *Lahmadij*; schoeners *Wasp*, *Calijpso*, *De Leeuw*. — Eng. schepen *Emma*, *Cynthia*, *George Armstrong*; barken *Lima Packet*, *John Renwick*; brik *Macleod*. — Amerik. schepen *Eliza Ann*, *Aldebaran*, *Montgomer*. — Frans. schip *Le Charles*. — Portug. brikken *Amizade*, *Nossa Senhora de Luz*. — Zweeds. schip *Flora*.

Sandelsberigtien.

AAN EN UITVOER te BATAVIA, van den 28sten tot en met den 30sten Augustus 1843.

AANVOER.

Van Bantam, met het Ned. schip Lalucile, V. Mauras.
733²² picols tin, 13 ledige geldkisten, 1 dito pijp en 1 dito aam, Gouvernements.

Van Manilla, met het Ned. schip Louisa, H. Veltman.
207²² picols sapanhout, 17 kn. sigaren, 8 bn. heenep, 75²² pic. touwwerk en 2 kn. schildpad, Order.

Van Singapore en Kioew, met het Ned. bark Balhair,
Said Moek. Bin Sech Takya.
363 kransjang gambier, 27 psten hangstolpen, 394 kg. en 1 pak kat. goederen, 1002 kn. thee, 78 pic. tin, 2500 st. ledige zakken, 60000 dito porcelein waren, 4 pic. dadels, 4 kg. goudraad, 29 pic. 15 kg. kat. mutzen, 4 doz. scharen, 4 pic. lamppitten, 1 doz. tij, 6 doz. scheermessen en 1 pot olie, Order.

Van Macao, met het Ned. schip Sumatra, D. Crawford.
Rush & Co.

Van Batavia en Kist vallezen, B. Teps & Co.
4 vaten tamarinde en 1 kist kortret, E. Moorman & Co.
500 kisten kassia, 219 pk. china root, 30 kn. rhubarber, 50 dito papier, 75 dito staranijs, 25 dito vermillioen, 25 dito kamfer, 4 dito zijde goederen, 1 kist muskus, 1 kistje goudwerk en 3 dito kwikzilver, Santhagens, Romwinckel & Co.
100 pakken ledige zakken, 135/2 en 14/2 kn. thee, 1 kist zijde goederen, 4 kn. graalstmen, 3 dito lskwerk, 20 dito koffers, 17 duo rhubarber, 20 dito staranijs en 1 kist ruwe zijde, Order.

Van Rotterdam, met het Ned. schip Jan Pieterzn. Koen,
B. van der Plas.
360000 ponden steenkolen, N. H. M.
36 kisten bladkoper en 30/2 pp. bier, B. Kopersmith & Co.
15 vaten koperdraad en 1 kistje anij ijzer, D. D. H. van Boeckholtz.
6 kisten bladkoper, Santhagens, Romwinckel & Co.
1 kist spiegels en 25 st. kisten, de gezagvoerder.

Van Bourbon, met het Ned. schip le Charles, Declaus.
2 kisten glaswerk, 20 bl. kruidnagelen en 1 baal kat, goederen, Legnier & Co.

Van Dordrecht, met het Ned. schip Abel Tasman, L. van Haften.
222 stuks hardsteenen en 10 vs. zilveren munt, N. H. M.
18 trossen touwwerk, 10 kelders vruchten, 23 kn. wijn en 20 st. hammen, de gezagvoerder.

UITVOER.

Naar Padang, met het Ned. schip Orestes, Proster.
200 kelders genever, B. Teps & Co.
20 doz. kat. goederen, 4000 stuks, 5 dozijn, 4 grossen en 2 pd. 18 dito genever, de gezagvoerder.

150 kelders genever, Loman & Haager.
270 picols rijst en 175 kelders genever, Loman & Haager.
1 vat azijde 2 tonnen bier, 1 kist bendytuien, 1 dito ijzer en staalwerk, 1 dito Cham. papier, 50 st. Japan. bezems, 1 kist portwijn, 1 dito glaswerk enz., 1 dito diverse goederen, 25 kelders genever en 10 kn. wijn, J. Bilbeach 29.
10000 st. goeiezakken, 7 kn. kat. goederen, 15 dito porselijn, 10 doz. monstern en 10 pic. goenie garen, N. H. M.
4 doz. kisten enz., Groenewald.
10 doz. kisten, 3 pk. 2000, 4 dito spelden en 25 pd. ha.
10000 st. goeiezakken enz., 31²² pic. coralen en 1 kist bendytuien, de gezagvoerder.
10000 st. goeiezakken, Tjo Tjay.
10000 st. goeiezakken enz., 1 kist blikwerk enz., 2 krans. porselijnwerk, 20 kat. werk, 10/23 pic. gedr. spek, 1 dito drooge tjoemie tjoemie, 1 pic. suikerwerk en 1 kransjang aardewerk, Tjoa Honghak.
Wijders diverse Gouvernements goederen.

Schepen in Lading te Batavia.

Op den 31sten Augustus 1843.

HAAR	SCHIPPEN	GEZAGVOERDERS	AGENTEN.
Macao,	(Port. schip Noosa)	Perreira, de gezagvoerder.	
Macao,	Sinhora da Luz,		
Macao,	Port. schip Amizado.	Baradas, de gezagvoerder.	
Amsterdam,	(Ned. schip Oliveird)	Verberns, Voute & Guetin.	
Amsterdam,	van Noord,		
Amsterdam,	(Ned. schip Elisa Ann,	Ferry, Pains, Stricker & Co.	
Amsterdam,	de gezagvoerder,	de gezagvoerder.	
Rotterdam,	Biedericks,	de gezagvoerder.	
Rotterdam,	Ned. schip de Leeuw,	de Boer, Kopersmith & Co.	
Demerara,	Eng. schip Lima Packet,	Stanton, Pilsbry & Co.	
Gottenburg,	Eng. schip Flora,	Mitropan, Pilsbry, Syme & Co.	
London,	Eng. schip MacLeod,	Patorson, Pilsbry, Syme & Co.	
Amsterdam,	(Ned. schip Gou-)	Mulder, B. Kopersmith & Co.	
Amsterdam,	de gezagvoerder,		
Rotterdam,	Eng. schip van Nes,	Barkley, McLaine, Watson & Co.	
Amsterdam,	Ned. schip van Nes,	Noback, Loman & Haager.	
Singapoera,	Amer. schip Albatross,	J. Webb, Pains, Stricker & Co.	
Amsterdam,	(Ned. schip Jan Pieterzn. Koen,	B. van der Plas,	B. Kopersmith & Co.
Amsterdam,	terzoon Koen,	de gezagvoerder,	
Amsterdam,	Ned. bark Sumatra,	Claus, N. H. M.	
Batavia,	Eng. schip le Charles,	Declaus, Legnier & Co.	
Singapoera,	(Ned. bark Bata-	de gezagvoerder,	
en Singapore,	Kair,	de gezagvoerder.	

THÉÂTRE - FRANÇAIS.

Lundi, 4 Septembre 1843.

Première Représ. du Sixième et dernier mois de l'Abonnement.

Les Artistes, sous la direction de M. MINARD, ont l'honneur de donner

Une Dernière Représentation de

LUCIE DE LAMMERMOR,

On commencera à 7 heures précises.

Mercredi, 6 Septembre 1843.

(Deuxième Représentation, etc.)

Une Première Repr. de

Le Jeune Mari,

Comédie en 3 actes, par Scribe et Mazères.

La Sœur de Jocrisse,

Vaudeville du Théâtre du Palais-Royal, par Cognard frères

Vendredi, 8 Septembre 1843.

Abonnement Suspendu.

GRAND CONCERT,

Vocal et Instrumental

Au Bénéfice de M. TAVERNIER.

Le spectacle sera terminé par le 2me Acte entier de **Les Huguenots**, Grand opéra par Scribe, musique de Meyerbeer.

Première Partie.

- 1°. Grande ouverture pour concert, musique de Van Brél.
- 2°. Grand duo de Lucrèce Borgia (Bellini), chanté par M. Guillemet et Mme. Tastet.
- 3°. Grand duo brillant pour piano à 4 mains, sur des motifs de l'opéra Le Schériff, par Wolff, exécuté par un Amateur et M. Rijckmans.
- 4°. Variations brillantes pour flute, sur un thème de Madseder, exécutées par un Amateur.

Deuxième Partie.

- 1°. Ouverture à grand orchestre (Les Flibustiers).
- 2°. Le petit Cochon de Barbarie ou l'Anglais inconsolable, chansonnette comique, exécutée par M. Charpey.
- 3°. Grand air de Lucrèce Borgia, chanté par Mme. Tastet.
- 4°. Chœurs de Robert le Diable (versez à tasse pleine), chanté par Messieurs les Amateurs.
- 5°. Couplets de Raimbaut (Robert le Diable), chantés par un Amateur. Suivi du cœur de Robert: « le vin, le jeu, les belles », chanté par Messieurs les Amateurs.

Le spectacle sera terminé par

Le 2me Acte entier de

Les Huguenots,

Grand opéra par Scribe, musique de Meyerbeer.

PAS DES BOHÉMIENS,

par MM. Murat et Adolphe, Mlle. Péroline et Mme. Adolphe

PRIX DES PLACES:

Cavalier f5. -- Dame f4. -- Officier f3. -- Enfants f2. (argent)